

Overweging bij Matteüs 20: 1-16

Zondag 16 juni 2024, dag na de nacht van de vluchteling

ds. Dick Sniijders

Gemeente van Christus,

'Jij bent nodig, precies zoals jij bent, ben jij nodig, vanaf nu. Ik kan niet zonder jou.'

Dat zegt de landheer tegen de dagloners, in het verhaal dat Jezus vertelt.

En al die arbeiders kregen een passend loon.

Het loon voor een volle dag werk.

Jezus is er goed in om rare verhalen te vertellen.

Rare verhalen waarmee Hij een tip van de sluier oplicht over het Koninkrijk van God.

Over Gods nieuwe wereld.

De wereld is Gods wijngaard en iedereen mag daar een plek hebben.

Verhalen over hoe het eigenlijk zou moeten.

We hebben deze zondag 'dag na de nacht van de vluchteling' genoemd.

Dan denken we aan mensen die door nood en wanhoop gedreven uit angst om gezien te worden in de nacht wegtrekken uit hun vertrouwde omgeving, op zoek naar veiligheid.

Je kunt zeggen dat als de wereld Gods wijngaard is, dat de aarde van iedereen is en dan schuiven we gewoon met zijn allen een stukje in om elkaar veiligheid te bieden.

Op veel plekken in de wereld gaat dat zo, ik denk aan de vele gevluchte Palestijnen en Syriërs in Jordanië, opvang die in de regio plaatsvindt, ik denk ook aan de vluchtelingen op Curaçao en Aruba.

Deze week las ik dat een op de vijf mensen op Aruba vluchteling is, m.n. uit Venezuela.

Daarmee vergeleken kunnen we de migratie naar Europa en naar Nederland niet echt een vluchtelingenstroom noemen, maar meer een druppelend lek.

Maar toch, het verhaal van Jezus is het ideale verhaal, een verhaal waar we ons aan kunnen spiegelen om iedereen een plek en een bestaan te geven.

Ware het niet dat we als mensen ooit begonnen zijn om paaltjes te slaan en hekken te bouwen.

Die kant is van jou, deze kant is van mij.

We hebben te maken met nationale staten.

Dat biedt helderheid en zekerheid, je weet waar je aan toe bent.

En in zekere zin geeft het ook identiteit 'wij Nederlanders houden van Oranje' om maar iets te noemen.

Er zijn 196 internationaal erkende onafhankelijke staten en deze verlenen burgerschap en een nationaliteit met rechten en plichten.

Er zijn ook mensen die staatloos zijn, die door geen enkele staat, volgens de eigen wetgeving, als onderdaan wordt beschouwd.

Juridisch gezien bestaan deze mensen niet.

Dat laat zien hoe belangrijk die staten en hun wetten voor ons leven zijn.

Je kunt dus niet zomaar van het ene land naar het andere gaan.

Daar zitten regels aan vast.

Elke staat zorgt primair voor zijn eigen burgers.

En zie hier het probleem dat vluchtelingen de nationale staten geven.

Door grenzen te handhaven lijken de staten een afgebakend geheel en lijkt het alsof we grip hebben op hoe het er in het land aan toegaat.

Alsof we het kunnen regelen zoals we zelf willen en zo denken we gemakkelijk dat de overheid onze problemen kan oplossen.

Vluchtelingen laten zien dat het zo eenvoudig niet ligt.

Grenzen zijn fluïde, mogelijkheden om te regelen zijn beperkt en eigen burgers proberen zich aan de regelgeving te onttrekken.

Wel rechten, geen plichten.

Ik durf te stellen dat bijvoorbeeld belastingontduiking en -ontwijking door Nederlanders en Nederlandse bedrijven ons meer kost dan alle vluchtelingen in Nederland bij elkaar.

De indruk bestaat dat vluchtelingen of asielzoekers wel de rechten vragen, maar niet aan de plichten voldoen.

Die indruk is onjuist, ze hebben minder rechten en meer plichten dan velen denken en zo makkelijk is het niet om hier in Nederland om te beginnen als asielzoeker en later als statushouder een bestaan op te bouwen en veel daarvan is niet geschonken maar geleend.

Er zijn meer dan 100 miljoen, ongeveer 1 op 80 mensen.

Meer dan de helft van de mensen op de vlucht zijn binnenlands ontheemden, oftewel mensen die op de vlucht zijn in hun eigen land.

Een derde heeft een toevlucht gezocht in een ander land.

Slechts 5% heeft een asielaanvraag in een ander land gedaan en is in afwachting van een beslissing.

En dan zijn er nog een paar categorieën zoals mensen die geregistreerd staan als Palestijnse vluchtelingen.

Hoe lezen we de gelijkenis die Jezus vertelt, een verhaal dat zich niets aantrekt van gebruikelijke regels en grenzen.

Wanneer Jezus over Gods nieuwe wereld vertelt, gebruikt Hij beelden uit het dagelijkse leven.

Het gaat de ene keer over een rechter, een andere keer over een herder en nu over werk in een wijngaard.

Het zijn vertrouwde beelden, maar in zijn verhalen over Gods nieuwe wereld trekt Jezus die beelden zover door dat het bijna absurd wordt.

Door de twist die Jezus geeft aan bekende beelden, merken we dat Gods nieuwe wereld niet zomaar in de logische lijn van onze gedachten valt.

De natuurlijke gang van zaken blijkt ineens niet zo natuurlijk.

We gaan vragen stellen bij het vanzelfsprekende.

In de gelijkenis horen we dat het beheer van de wijngaard van God een ander beheer is dan wereldlijk beheer.

In onze wereld krijgt vrijwel iedereen per uur betaald; een dienstverband is voor zoveel uur in de week en je hebt zoveel vrije dagen en je hebt recht op zoveel dagen betaald verlof bij bijzondere situaties.

Maar in die wijngaard die een beeld is van Gods nieuwe wereld, krijgt elke arbeider evenveel uitbetaald.

In de Bijbel is datgene wat stoffelijk vorm krijgt, of het nu geld is of brood, een uitdrukking van wat onstoffelijk is, namelijk liefde; de liefde van God voor de mensen.

We zien dat bijvoorbeeld in de verhalen over het vermenigvuldigen van brood.

Er is telkens een hele massa mensen bij elkaar; er dreigt tekort.

Jezus breekt het weinige dat er is en er is ruim voldoende voor iedereen.

Als we dat vertalen naar liefde, is de essentie meteen helder:

liefde delen is liefde vermenigvuldigen.

Het wordt onbeperkt meer.

De wijngaard, het land, is in de optiek van de landheer geen middel om zichzelf te verrijken, geen middel om zijn eigen organisatie te versterken.

Het is een bron van bestaan voor mensen.

Zoals in het verhaal het lot van de arbeiders de landheer ter harte gaat,

zo gaat het lot van de mensen God ter harte.

Van deze schenkende, ruimhartige, liefde van God is het leven van Jezus zelf, één groot getuigenis.

Het christelijke geloof is geloof in een levensweg, namelijk de levensweg van Christus.

Een lofzang aan God aan wie we ons leven danken.

De weg van Christus bepaalt wie wij zijn en hoe wij leven.

Het is de weg van de ruimhartige, schenkende, liefde waarvan het leven Christus getuigt.

De Heilige Geest zet ons op die weg.

Op die weg gaan we met lege handen, zonder macht, zonder prestige, zonder pretentie en misschien zonder waarheid, maar met een vervuld hart.

En op die weg zullen we Hem ontmoeten die zelf de weg, de waarheid en het leven is.

Als het er om gaat leven we in de ruimte van genade.

Wanneer wij ons daaraan toevertrouwen, krijgen we een weids perspectief.

We krijgen dan de ruimte om het beste dat we als mens in huis hebben in te brengen.

Je bent nodig, gewoon om wie je bent en je mag er zijn.

Wij zijn geroepen om beeld van God te zijn.

Daar helpen de verhalen van Jezus bij.

We zijn geroepen om beeld van genade te zijn.

Een hogere roeping is niet denkbaar.

Als we het beeld van de wijngaard naar ons toe halen, dan kunnen we de wereld zien als een wijngaard waarvan God zelf de landheer is.

Welke plek nemen wij daarin in?

Welke rechten en plichten hebben we?

Hoe gaan we om met elkaar?

Hoe regelen we dat dan concreet?

In ons achterhoofd weten we dat God ieder mens zoekt, wie hij of zij ook is.

God bepaalt onze waarde, onze waardigheid.

Hij ziet je en wijst naar je:

Jij mag er zijn.

- Amen.